

**ESTIMAREA EVOLUȚIEI INDUSTRIEI
ÎN TRIMESTRUL IV 2020
PE BAZA ANCHETEI DE CONJUNCTURĂ**

- decembrie 2020 -

**ESTIMAREA EVOLUȚIEI INDUSTRIEI ÎN TRIMESTRUL IV 2020
PE BAZA ANCHETEI DE CONJUNCTURĂ**

**Tendințe
generale**

Activitatea industrială a marcat o ușoară redresare la nivelul celui de-al treilea trimestru al anului curent, avându-se în vedere o temperare pentru lunile iulie – septembrie a evoluției pandemiei de Covid-19, pronunțate încă din luna martie a anului 2020.

O analiză a evoluției industriei în trimestrul IV și implicit în anul 2020, raportat la perioada corespunzătoare din anul precedent, conform estimărilor agenților economici din eșantion, indică o evoluție în creștere a cifrei de afaceri, și a productivității muncii, dar în continuare se poate estima o scădere a producției industriale și a celorlalți indicatorii economici ai activității industriale. Tendința de scădere accentuată din primul semestru a fost stopată, sectorul industrial intrând într-o perioadă de redresare la nivelul trimestrului III, iar pentru primele nouă luni ale anului evoluția descendentă a principalilor indicatori a fost mai puțin redusă decât la nivel de semestru. Pentru anul 2020 se prevede o evoluție situată încă pe panta negativă, dar trendul descendent este diminuat, astfel încât toții indicatorii se estimează să aibă reduceri mai puțin accentuate decât în primele nouă luni ale anului.

Astfel, **la nivelul celui de-al patrulea trimestru al anului curent**, pentru producția industrială, agenții economici estimează o scădere de circa 2%, comparativ cu trimestrul corespunzător al anului trecut. În condițiile unei majorări de 2,8% a cifrei de afaceri pe piața internă, dar și a cifrei de afaceri pe piața externă de 2,3%, se așteaptă ca cifra de afaceri pe total industrie să crească cu 2,6%.

Tabel nr.1 Evoluția principalilor indicatori din industrie

- modif.proc.fată de perioada coresp.din anul anterior,% -

	2019			2020		
	Trim. III	Trim. IV	AN	Trim. III	Trim. IV	AN
1. Producția industrială*	-3,6	-4,4	-2,3	-3,3	-2,0	-9,6
2. Cifra de afaceri** – total	1,5	1,1	1,6	-0,5	2,6	-6,7
➤ intern	2,7	1,6	2,6	-1,3	2,8	-4,7
➤ extern	-0,2	0,4	0,4	0,8	2,3	-9,2
3. Stocuri de produse finite	-15,9	-17,1	-11,3	-11,8	-14,9	-17,4
4. Numărul mediu de salariați	-1,8	-1,8	-1,6	-5,3	-5,0	-4,5
5. Productivitatea muncii	-2,5	-3,2	-1,3	3,1	3,1	-5,4

Sursa: prelucrări CNP pe baza datelor INS;

Pentru trimestrul IV2020 – rezultatele din ancheta de conjunctură

* serie brută

**deflatată, cu indicele prețurilor producției industriale

Stocurile de produse finite sunt estimate de agenții economici să scadă cu circa 15% în trimestrul IV al acestui an, comparativ cu trimestrul IV al anului trecut, în condițiile unei creșteri a cifrei de afaceri, și a unei reduceri a producției industriale.

Numărul mediu de salariați se apreciază că se va reduce cu 5,0% în ultimul trimestru al anului față de cel similar, iar în contextul unei diminuări cu 2,0% a producției industriale, se estimează o creștere de 3,1% a productivității muncii pentru aceeași perioadă de analiză.

În aceste condiții, rezultatele prognozate la **nivelul anului curent, comparativ cu anul precedent**, indică o recuperare a rezultatelor din industrie comparativ cu cele înregistrate în primele nouă luni ale acestui an și anume: producția industrială se estimează că se va reduce doar cu 9,6% în anul curent, cu 2,5 puncte procentuale mai puțin decât scăderea înregistrată în primele nouă luni ale anului, când acest indicator s-a micșorat cu 12,1%.

Reducerea cererii pe piața externă se așteaptă să se situeze în jurul cifrei de -9,0%, față de scăderea mai amplă de 13,0% înregistrată la nouă luni, iar în ceea ce privește piața internă diminuarea așteptată este de 4,7% la nivel de an, comparativ cu scăderea de 7,3% în perioada ianuarie - septembrie. Astfel, volumul cifrei de afaceri pe total industrie este estimat să scadă cu 6,7%, respectiv cu circa 3 puncte procentuale mai puțin amplu decât în primele nouă luni ale anului. Stocurile de produse finite se pot reduce la nivelul anului curent cu 17,4%, cu 0,8 puncte procentuale mai puțin diminuate comparativ cu situația de la nouă luni.

Numărul mediu de salariați este posibil să înregistreze o reducere de 4,5%, cu circa 0,2 puncte procentuale mai pronunțată decât diminuarea înregistrată la nouă luni, pentru ca productivitatea muncii să scadă cu 5,4% la nivel de an, comparativ cu -7,3%, reducere mai amplă înregistrată în primele nouă luni ale anului.

Referitor la **cel de-al patrulea trimestru al anului curent comparativ cu trimestrul anterior**, agenții economici estimează o creștere a producției industriale, care continuă majorarea importantă din lunile iulie – septembrie, dar într-un ritm mult mai puțin accentuat.

Astfel, agenții economici previzionează o creștere de 3,9% a producției industriale, la nivelul celui de-al patrulea trimestru raportat la trimestrul III al anului curent, iar pentru cifra de afaceri pe total industrie se anticipează o majorare de 4,4%, avându-se în vedere creșteri de 5,0%, ale cifrei de afaceri pe piața externă, respectiv de 4,0% ale cifrei de afaceri pe piața internă.

De asemenea, agenții economici apreciază că în cel de-al patrulea trimestru al anului, volumul stocurilor de produse finite va înregistra o ușoară creștere de 2,1% față de trimestrul III 2020, ce urmează după o majorare importantă a acestora în trimestrul III (+13,2%).

În aceeași perioadă de analiză, se estimează că numărul mediu al salariaților va scădea ușor cu 0,3%, ceea ce în contextul creșterii producției industriale cu 3,9% va determina o creștere de 4,2 % a productivității muncii.

Tabel nr.2 Evoluția trimestrială a principalilor indicatori din industrie

- modificări procentuale față de trimestrul anterior, % -

	Trim. IV	Trim. II	Trim. III	Trim. IV
	2019	2020		
1. Producția industrială*	2,5	-22,2	27,3	3,9
2. Cifra de afaceri** – total	1,3	-20,3	32,3	4,4
➤ intern	-0,1	-12,5	27,5	4,0
➤ extern	3,4	-29,8	39,6	5,0
3. Stocurile de produse finite	5,9	-27,1	13,2	2,1
4. Numărul mediu de salariați	-0,7	-3,3	-0,9	-0,3
5. Productivitatea muncii	3,1	-19,0	28,4	4,2

Sursa: prelucrări CNP pe baza datelor INS;

Pentru trimestrul IV2020 – rezultatele din ancheta de conjunctură

* serie brută

**deflatată, cu indicele prețurilor producției industriale

Analiza detaliată a principalilor indicatori rezultați din ancheta de conjunctură în sectorul industrial

Producția industrială

Producția industrială a înregistrat o majorare importantă, de 27,3%, la nivelul trimestrului III 2020 față de trimestrul anterior și respectiv o scădere de 3,3%, comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2019. Această creștere a producției industriale la nivelul perioadei iulie – septembrie a anului curent a urmat după scăderile majore din trimestrul II, când situația de urgență instaurată la nivelul țării, datorită pandemiei de Covid-19 a impus măsuri de închidere totală sau parțială a multor sectoare industriale, a căror activitate a fost reluată treptat la nivelul lunilor mai-iunie, și respectiv în iulie. La nivelul primelor nouă luni ale anului curent, producția industrială s-a redus cu 12,1%, scădere diminuată față de situația înregistrată la semestru (-16,3%). Această reducere a producției industriale de 12,1% a fost prognozată la o cifră apropiată în lucrarea anterioară, și anume -13,0%.

Este de subliniat că abaterile înregistrate între estimările agenților economici și realizările la nivelul trimestrului III, comparativ cu trimestrul anterior au fost de -3,2 puncte procentuale. Aceste diferențe au apărut datorită problemelor care au persistat și la nivelul trimestrului III, într-o anumită măsură, pentru agenții economici privind evoluțiile pe termen scurt ale afacerilor, dar și dependența, în cazul multor sectoare, de deciziile partenerilor externi. În aceste condiții a fost dificil pentru agenții economici să estimeze amplitudinea contracțiilor activității economice, într-un mod cât mai aproape de ceea ce s-a întâmplat efectiv. Cele mai ample diferențe pot fi menționate în cazul următoarelor ramuri care s-au situat cu mult sub așteptările estimate, și anume: tăbăcirea și finisarea pieilor, repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte, extracția cărbunelui superior și inferior, fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului, tipărirea și reproducerea înregistrărilor pe suporturi.

Totodată, sunt de remarcat în primele nouă luni ale anului 2020, comparativ cu perioada ianuarie –septembrie a anului 2019 mai multe situații distincte în evoluția ramurilor industriale, unele divergente, și anume:

Tabel nr. 3 Producția industrială – evoluție pe ramuri în primele nouă luni ale anului

- nouă luni/nouă luni din anul anterior -

2020	2019	Ramuri industriale		
↗	↘	fabricarea produselor farmaceutice de bază		
		fabricarea produselor din tutun		
		fabricarea substanțelor și produselor chimice		
↘	↗	repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor		
		fabricarea autovehiculelor de transport rutier		
		fabricarea produselor de cocserie		
		fabricarea altor mijloace de transport		
		extracția minereurilor metalifere		
		alte activități industriale		
		↘		extracția cărbunelui superior și inferior
				tăbăcirea și finisarea pieilor
fabricarea articolelor de îmbrăcăminte				
fabricarea de mașini, utilaje și echipamente				
activități de servicii anexe extracției				
		fabricarea de mobilă		

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

În urma analizei detaliate a producției industriale la nivelul primelor nouă luni ale anului, comparativ cu perioada similară, se constată că scăderea de 12,1%, s-a datorat reducerii cererii la nivelul unor ramuri industriale, precum:

- tăbăcirea și finisarea pieilor - o reducere importantă a producției de 32,2%, în contextul unei scăderi de 40,8% a cifrei de afaceri pe piața internă, respectiv de 25,6% a cifrei de afaceri pe piața externă,
- fabricarea articolelor de îmbrăcăminte – producția s-a redus cu 26,8%, în condițiile unei scăderi de 25,6% a cifrei de afaceri pe piața externă, dar și a cifrei de afaceri pe piața internă, de 24,1%,
- fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor - o scădere a producției de 23,6%, pe baza reducerii de 21,7% a cifrei de afaceri pe piața externă, respectiv de 15,8% a cifrei de afaceri pe piața internă,
- fabricarea de mașini, utilaje și echipamente - o scădere a producției de 20,0%, pe baza reducerii de 15,3% a cifrei de afaceri pe piața internă, dar și a diminuării de 12,1% a cifrei de afaceri pe piața externă,
- activități de servicii anexe extracției - o reducere a producției de 19,9%, pe baza scăderii de 18,8% a cifrei de afaceri pe piața internă,

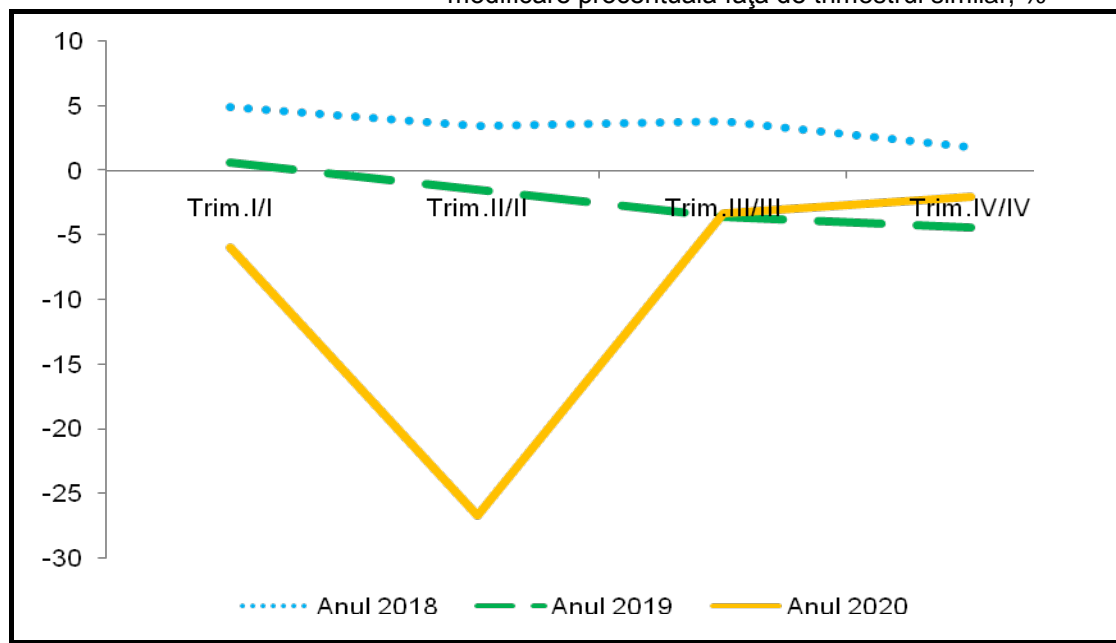
- fabricarea de mobilă – o scădere de 19,4% a producției industriale, avându-se în vedere o reducere de 11,9% a cifrei de afaceri pe piața externă, dar și o diminuare de 9,0% a cifrei de afaceri pe piața internă.

În contextul unei redresări a producției industriale pentru trimestrul al III-lea, în primele nouă luni ale anului curent au fost și trei ramuri industriale care au înregistrat creșteri ale producției industriale, și anume: fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice (7,1%) - contextul pandemiei majorând în mod anume cererea pentru această ramură, fabricarea substanțelor și a produselor chimice (3,8%), fabricarea produselor din tutun (0,9%).

Analiza conjuncturală pentru cel de-al patrulea trimestru al anului curent, reflectă continuarea redresării activității economice, chiar dacă la o amplitudine inferioară celei din trimestrul III 2019. În aceste condiții, agenții economici estimează că producția industrială va crește cu 3,9% față de trimestrul anterior, dar va scădea, în continuare, comparativ cu trimestrul corespunzător din 2019 (-2,0%). În aceste condiții, la nivelul anului curent se așteaptă o reducere de o singură cifră a producției industriale, și anume -9,6%, față de anul 2019.

Grafic nr. 1 Dinamica volumului producției industriale

- modificare procentuală față de trimestrul similar, % -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS;

Din procesul de prelucrare a datelor, în care se au în vedere noile intervale de creștere/scădere, cuprinse în chestionarul completat de agenții economici din eșantion și stabilite pentru evoluția din perioada octombrie - decembrie, au rezultat estimări ale producției industriale pentru trimestrul IV al anului curent, comparativ cu perioada corespunzătoare a anului trecut, care ilustrează următoarele evoluții:

- Ramuri pentru care se așteaptă o **scădere mai mare de 15%**:
 - repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor
 - fabricarea articolelor de îmbrăcăminte
 - activități de servicii anexe extracției
 - tipărirea și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor
 - extracția cărbunelui superior și inferior
 - tăbăcirea și finisarea pieilor
 - extracția minereurilor metalifere.

- Ramuri pentru care se așteaptă o **scădere între 10% și 15%**:
 - fabricarea de mașini, utilaje și echipamente
 - fabricarea altor mijloace de transport.

- Ramuri pentru care se așteaptă o **scădere între 5% și 10%**:
 - fabricarea produselor de cocserie
 - industria alimentară
 - fabricarea de mobilă
 - alte activități extractive
 - industria metalurgică
 - extracția petrolului brut și a gazelor naturale.

- Ramuri pentru care se așteaptă o **scădere între 5% și 0%**:
 - fabricarea altor produse din minerale nemetalice
 - producția și furnizarea de energie electrică și termică
 - prelucrarea lemnului
 - fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie.

- Ramuri pentru care se așteaptă o creștere **între 0% și +5%**:
 - fabricarea produselor din tutun
 - industria construcțiilor metalice și a produselor din metal
 - fabricarea autovehiculelor de transport rutier.

- Ramuri pentru care se așteaptă o **creștere de peste 5%**:
 - fabricarea produselor farmaceutice de bază
 - fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice
 - fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice
 - fabricarea substanțelor și a produselor chimice
 - fabricarea băuturilor
 - fabricarea produselor textile
 - alte activități industriale
 - fabricarea echipamentelor electrice.

Cifra de afaceri

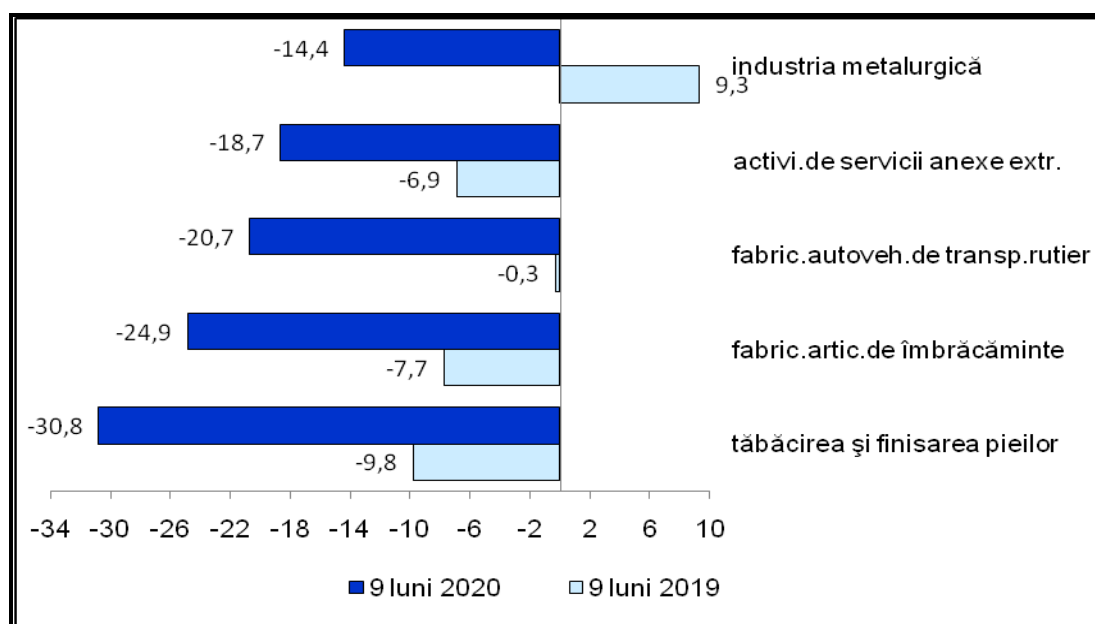
Cifra de afaceri pe total industria scăzut ușor, cu 0,5% în cel de-al treilea trimestru al anului curent față de trimestrul corespunzător, respectiv s-a majorat cu 32,3% comparativ cu trimestrul II 2019, având în vedere redresarea care a avut loc în sectorul industrial, începând cu luna iulie a anului curent. În primele nouă luni ale anului curent reducerea cifrei de afaceri pe total industrie

a fost de 9,8%, ceea ce evidențiază o diminuare a pantei descendente pentru acest indicator comparativ cu situația la semestru (-14,5%).

La nivelul primelor nouă luni ale anului curent, față de perioada ianuarie – septembrie 2019, s-au înregistrat scăderi ale volumului cifrei de afaceri pe total industrie la majoritatea ramurilor, cu excepția a patru dintre ramuri, dintre care cele mai pronunțate au fost: tăbăcirea și finisarea pieilor, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte, fabricarea autovehiculelor de transport rutier, activități de servicii anexe extracției, industria metalurgică. Creșteri ale volumului cifrei de afaceri pe total industrie s-au înregistrat doar în cazul ramurilor: alte activități extractive (26,7%), fabricarea produselor farmaceutice de bază (3,8%), prelucrarea lemnului (2,2%) și fabricarea calculatoarelor (0,9%).

Grafic nr. 2 Dinamica cifrei de afaceri totale în ramurile cu cea mai mare scădere

- modificare procentuală față de nouă luni an anterior, % -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS;

În trimestrul IV 2020 este de așteptat, conform agenților economici, o continuare, dar mai temperată a creșterii cererii per total industrie, și anume o mărire a volumului cifrei de afaceri pe total industrie de 4,4%, față de trimestrul anterior. Dacă ne raportăm la perioada corespunzătoare, se anticipează o creștere a cererii pe total industrie de 2,6% în trimestrul IV 2020, comparativ cu trimestrul IV 2019, fiind primul trimestru al anului curent care ar înregistra o mărire a acestui indicator, față de perioada similară. În aceste condiții, la nivelul anului curent se estimează o scădere de o singură cifră, și anume -6,7% a cifrei de afaceri pe total industrie, față de anul 2019.

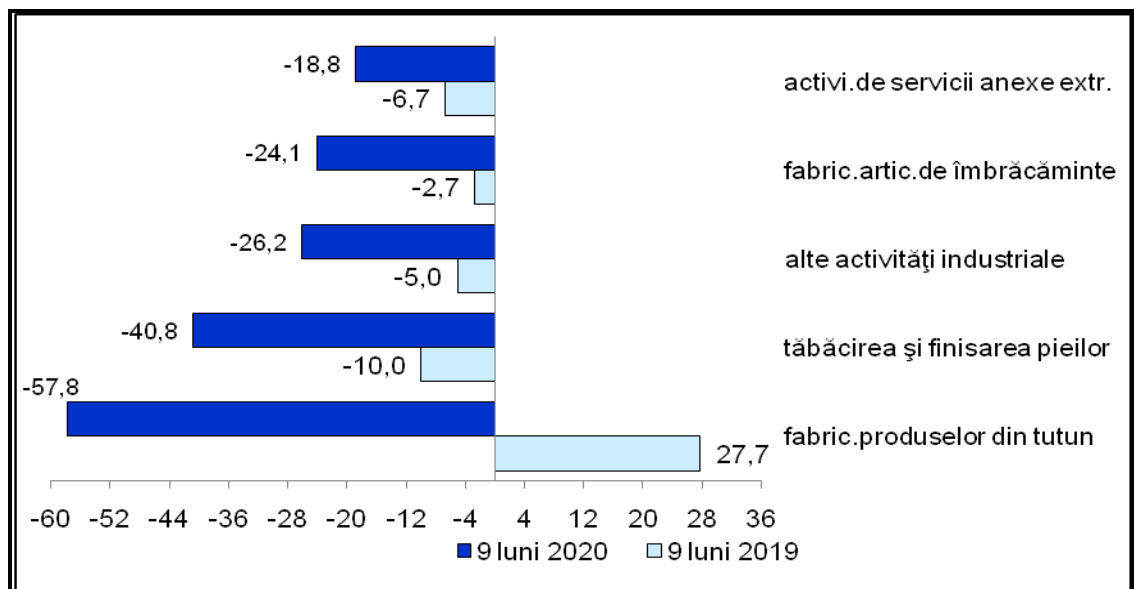
Volumul **cifrei de afaceri din industrie pentru piața internă** s-a majorat cu 27,5% în cel de-al treilea trimestru, față de trimestrul anterior, și a scăzut cu doar 1,3%, comparativ cu perioada corespunzătoare a anului anterior. Această evoluție subliniază încă odată redresarea cererii interne la

nivelul celui de-al treilea trimestru al anului. Pentru primele nouă luni ale anului curent, reducerea volumului cifrei de afaceri pe piața internă a fost de 7,3%, tendința fiind de revenire comparativ cu situația la semestru (-10,5%). Această reducere de 7,3% a fost prognozată în lucrarea anterioară la o cifră apropiată, și anume -8,0%.

Astfel, în perioada ianuarie - septembrie a anului curent, comparativ cu primele nouă luni ale anului 2019, majoritatea ramurilor au înregistrat scăderi ale cifrei de afaceri pe piața internă, unele depășind pragul de -15%, și anume: fabricarea produselor din tutun, tăbăcirea și finisarea pieilor, alte activități industriale, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte, activități de servicii anexe extracției.

Grafic nr. 3 Dinamica cifrei de afaceri pe piața internă în ramurile cu cea mai mare scădere

- modificare procentuală față de față de nouă luni an anterior, % -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

Creșteri ale volumului cifrei de afaceri pe piața internă s-au înregistrat doar la câteva dintre ramuri, dintre care putem aminti: alte activități extractive (29,4%), fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice (5,4%) sau prelucrarea lemnului (1,9%).

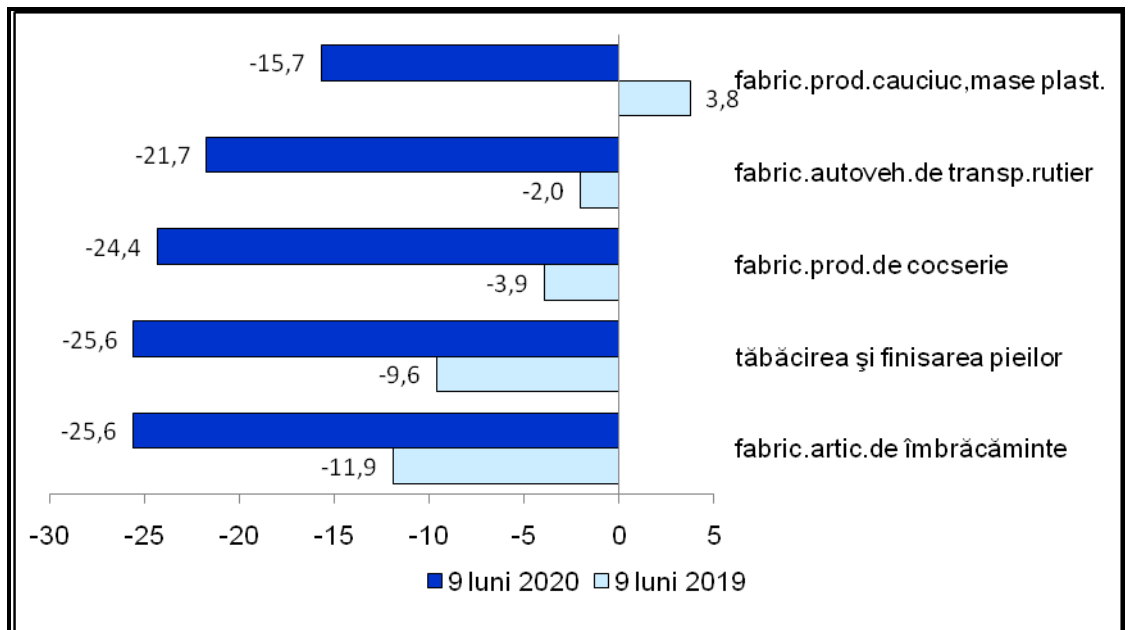
Agenții economici din eșantion estimează pentru cel de-al patrulea trimestru al anului curent o continuare a creșterii cifrei de afaceri pe piața internă, și anume de 4,0%, comparativ cu trimestrul anterior, la o pantă diminuată comparativ cu amplitudinea creșterii din perioada iulie – septembrie a anului curent. Această mărire ar reuși să compenseze o parte din reducerile acumulate în acest an, astfel încât în trimestrul IV 2020, volumul cifrei de afaceri pe piața internă se va mări cu 2,8%, comparativ cu trimestrul similar al anului trecut. La nivelul anului curent, se așteaptă o reducere de o singură cifră a acestui indicator, și anume de 4,7%, comparativ cu anul trecut.

Cifra de afaceri din industrie pentru piața externă s-a majorat semnificativ în trimestrul III 2020 față de trimestrul anterior, și anume cu 39,6%, avându-se în vedere și o revigorare a exporturilor, pentru perioada iulie –

septembrie, atât la nivelul Uniunii Europene, precum și cu restul țărilor lumii. Se poate sublinia, că s-a înregistrat o creștere ușoară, de 0,8%, pentru volumul cifrei de afaceri pe piața externă și față de trimestrul similar din anul 2019. Astfel, la nivelul primelor nouă luni ale anului s-a înregistrat o scădere de 13,0% a volumului cifrei de afaceri pentru piața externă - în corelație cu situația înregistrată pentru volumul exporturilor de bunuri – evidențiindu-se revigorarea acestui indicator față de situația din primul semestru al anului (-19,3%).

Grafic nr. 4 Dinamica cifrei de afaceri pe piața externă în ramurile cu cea mai mare scădere

- modificare procentuală față de nouă luni an anterior, % -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

La nivelul primelor nouă luni ale anului curent, față de perioada ianuarie – septembrie 2019, o mare parte dintre ramuri au înregistrat scăderi ale volumului cifrei de afaceri pe piața externă, cele mai pronunțate, cu o reducere peste 15%, sunt: fabricarea articolelor de îmbrăcăminte, tăbăcirea și finisarea pieilor, fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țigăii, fabricarea autovehiculelor de transport rutier, fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice.

În aceeași perioadă de analiză, au fost înregistrate și creșteri ale cifrei de afaceri pe piața externă, pentru câteva dintre ramuri, dintre care putem aminti: fabricarea produselor din tutun (44,1%), repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor (30,4%), fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice (28,1%).

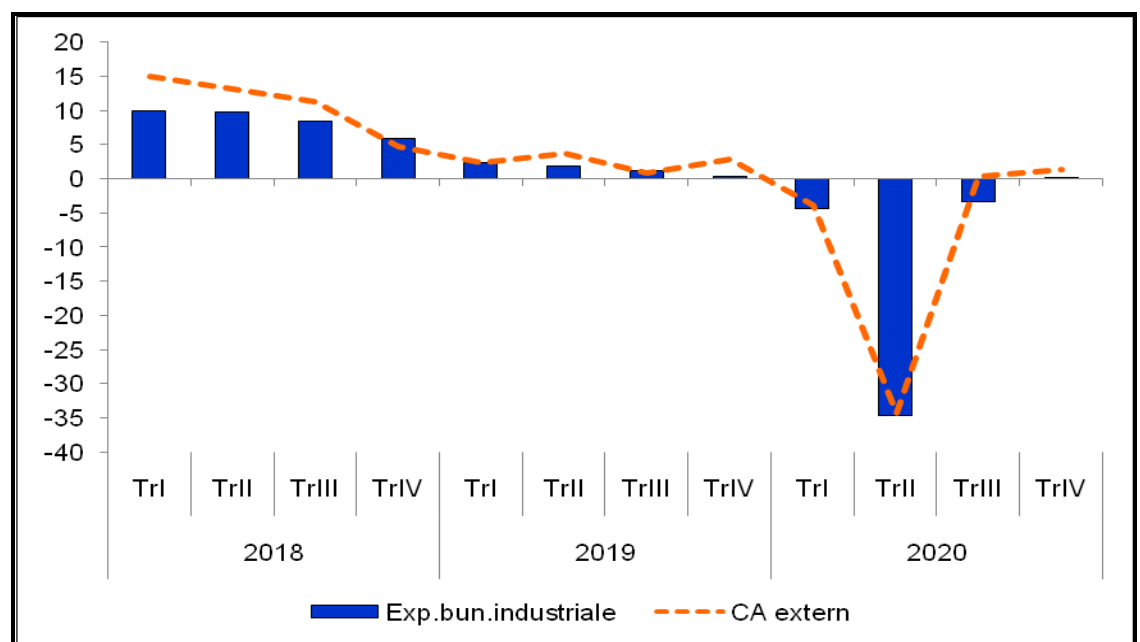
La nivelul celui de-al patrulea trimestru al anului curent se estimează o continuare a creșterii volumului cifrei de afaceri pe piața externă, dar la o amplitudine mai redusă și anume de 5,0%, față de trimestrul anterior. Continuarea intensificării cererii externe la nivelul celui de-al patrulea trimestru ar putea compensa scăderile acestuia din prima parte a anului, astfel încât se preconizează o creștere de 2,3% a volumului cifrei de afaceri pe piața externă,

comparativ cu trimestrul similar al anului trecut. În aceste condiții, la nivelul anului curent se estimează o scădere în volum de 9,2% pentru cifra de afaceri pe piața externă, cu 3,8 puncte procentuale mai puțin amplă decât situația înregistrată la nivel de nouă luni.

Dacă în 2018 decalajul între valoarea cifrei de afaceri pe piața externă și exportul de bunuri industriale¹⁾ a crescut, începând cu trimestrul III 2018 și până la finele anului trecut, acest decalaj s-a diminuat, existând și trimestre în care ritmul de creștere al exporturilor l-a devansat pe cel al valorii cifrei de afaceri pe piața externă, cum ar fi trimestrul IV 2018 sau trimestrul III 2019.

Grafic nr. 5 Evoluția exportului de bunuri industriale și a valorii cifrei de afaceri pe piața externă

- modificare procentuală față de trimestrul corespunzător din anul anterior, % -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

* Dinamica valorii exportului de bunuri industriale s-a calculat din evoluția indicatorului în mld.euro

* Dinamica valorii cifrei de afaceri pe piața externă s-a calculat din valoarea exprimată în lei.

Pe parcursul anului curent, exporturile de bunuri industriale s-au situat ușor sub ritmul valorii cifrei de afaceri pe piața externă, și anume în primul trimestru ritmul exporturilor de bunuri industriale s-a situat cu 0,5 puncte procentuale sub cel al valorii cifrei de afaceri pe piața externă, respectiv cu 0,3 puncte procentuale în trimestrul II, pentru ca în cel de-al treilea trimestru al anului curent să se înregistreze o creștere ușoară (0,3%) pentru valoarea cifrei de afaceri pe piața externă și un ritm estimat de scădere de 3,3% pentru exportul de bunuri, respectiv o posibilă diferență între aceștia de 3,6 puncte procentuale. La nivel de nouă luni ale anului curent s-a consemnat o scădere de 13,0% a valorii cifrei de afaceri pe piața externă, iar pentru exportul de bunuri industriale este posibil să se înregistreze o reducere de 14,3%.

¹⁾Valoarea cifrei de afaceri pe piața externă reflectă veniturile obținute din vânzarea bunurilor de către producătorii din sfera industrială, care exportă direct pe piața externă. Valoarea exportului de bunuri industriale reprezintă totalitatea vânzărilor de produse industriale de către toți agenții economici.

Pentru cel de-al patrulea trimestru al acestui an, comparativ cu trimestrul similar al anului trecut se estimează continuarea ritmului relativ apropiat al tendinței celor doi indicatori, și anume o posibilă majorare de 1,5%, în cazul valorii cifrei de afaceri pe piața externă și, respectiv o creștere ușoară de 0,1% în cazul exportului de bunuri industriale.

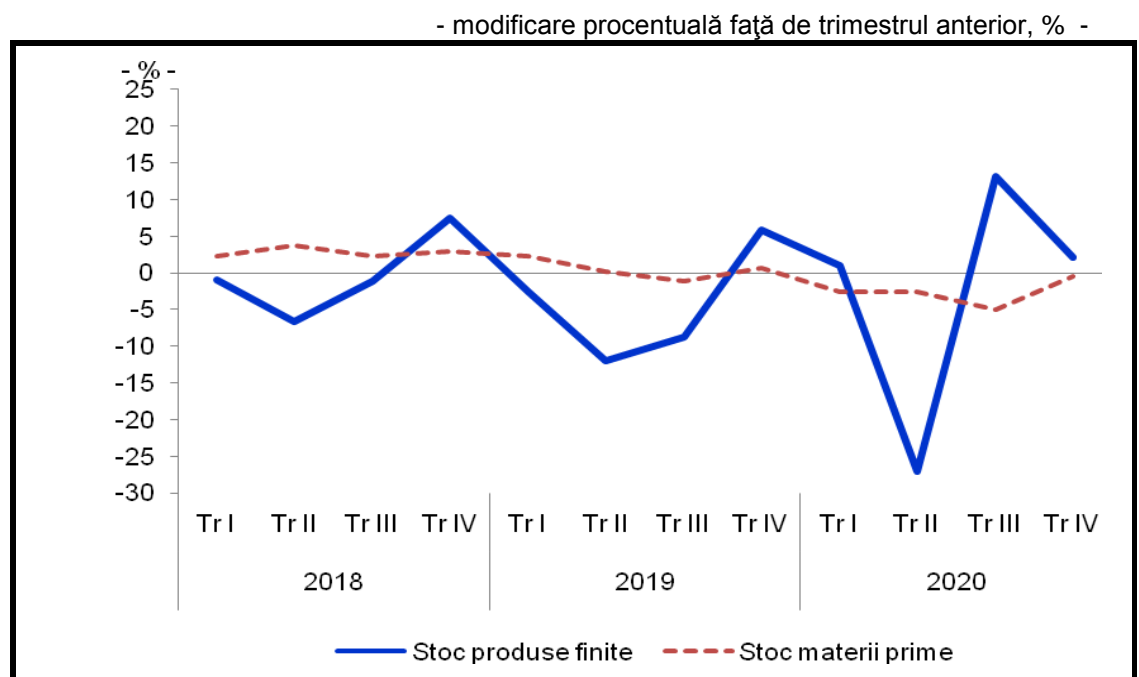
Stocurile

În trimestrul III 2020, **stocurile de produse finite** au crescut cu 13,2% comparativ cu trimestrul anterior și s-au redus cu 11,8% față de trimestrul III 2019. Această evoluție a condus la o reducere de 18,2% a stocurilor la nivelul primelor nouă luni ale anului, cifră estimată în lucrarea anterioară la o valoare relativ apropiată (-16,7%). Această reducere importantă a stocurilor arată faptul că în continuare agenții economici evită să producă pe stoc, datorită unei incertitudine a pieței.

Agenții economici apreciază că la nivelul celui de-al patrulea trimestru al anului curent stocurile de produse finite vor crește ușor, și anume cu 2,1% față de trimestrul anterior, în condițiile creșterilor estimate de aceștia, atât pentru volumul producției industriale (3,9%), cât și pentru cel al cifrei de afaceri pe total industrie (4,4%). Comparativ cu trimestrul IV 2019, stocurile de produse finite la nivelul perioadei octombrie – decembrie a anului curent sunt posibil să se reducă cu 14,9%, avându-se în vedere o scădere estimată de 2,0% pentru volumul producției industriale, respectiv o creștere de 2,6% în cazul cifrei de afaceri pe total industrie. Astfel, la nivelul anului curent, în condițiile în care producția industrială se poate reduce cu 9,6%, iar cifra de afaceri pe total industrie se așteaptă să scadă cu 6,7%, stocurile de produse finite pot fi cu 17,4% mai mici decât în anul 2019 (tendință cu 0,8 puncte procentuale mai puțin redusă comparativ cu situația menționată la nouă luni).

În ceea ce privește evoluția **stocurilor de materii prime** în cel de-al IV-lea trimestru al acestui an, agenții economici se așteaptă la o ușoară scădere de circa 0,5%, față de trimestrul anterior.

Grafic nr. 6 Evoluția stocurilor de produse finite și de materii prime

Sursa: prelucrări CNSP pe baza rezultatelor din ancheta de conjunctură

Tendința poate fi explicată printr-un optimism privind relansarea economică, tendința generală în sectorul industrial fiind de revenire la performanțe apropiate de cele ale anului 2019.

Gradul de utilizare a capacităților de producție

Eurostat publică, pe baza rezultatelor unei anchete, evoluția **gradului de utilizare a capacităților de producție** în industria prelucrătoare. Gradul de cuprindere diferă de estimările economice din eșantion pe baza cărora se fundamentează prognoza CNSP pentru gradul de utilizare a capacităților de producție, aici fiind incluse și industria extractivă și cea de producție și furnizare de energie electrică și termică.

Tabel nr. 4 Gradul de utilizare a capacităților de producție

- %-					
AN	Gradul de utilizare	Trim.I	Trim.II	Trim.III	Trim.IV
2018	Estimări CNSP - total ind.	70,1	80,1	81,0	80,6
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	77,3	74,1	76,0	76,5
2019	Estimări CNSP - total ind.	82,6	82,9	78,7	76,9
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	75,6	73,6	74,5	74,6
2020	Estimări CNSP - total ind.	83,9	70,8	77,1	81,3
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	74,7	71,9	65,9	70,8

Sursa: prelucrări CNSP pe baza rezultatelor din ancheta de conjuncturăși Eurostat

Așa cum se poate observa din tabelul anterior pentru trimestrul IV 2020 atât estimările CNSP, cât și cele ale Eurostat indică o creștere a gradului de utilizare a capacităților de producție comparativ cu trimestrul anterior. Astfel, agenții economici naționali se așteaptă la atingerea unui **grad de utilizare a capacităților de producție** pe total industrie de circa 81,3%, avându-se în vedere reluarea producției în majoritatea ramurilor industriale. Estimările Eurostat pentru gradul de utilizare în industria prelucrătoare indică o creștere a acestuia până la 70,8%, creșterea fiind de circa 5 puncte procentuale față de trimestrul anterior.

Numărul mediu de salariați

În cel de-al treilea trimestru al anului 2020, **numărul mediu de salariați** și-a continuat trendul descendent, înregistrând o scădere de 5,3% față de trimestrul corespunzător din anul anterior și de 0,9% față de trimestrul precedent. Astfel, în primele nouă luni ale anului 2020 numărul mediu de salariați a scăzut cu 4,3% față de perioada corespunzătoare a anului trecut.

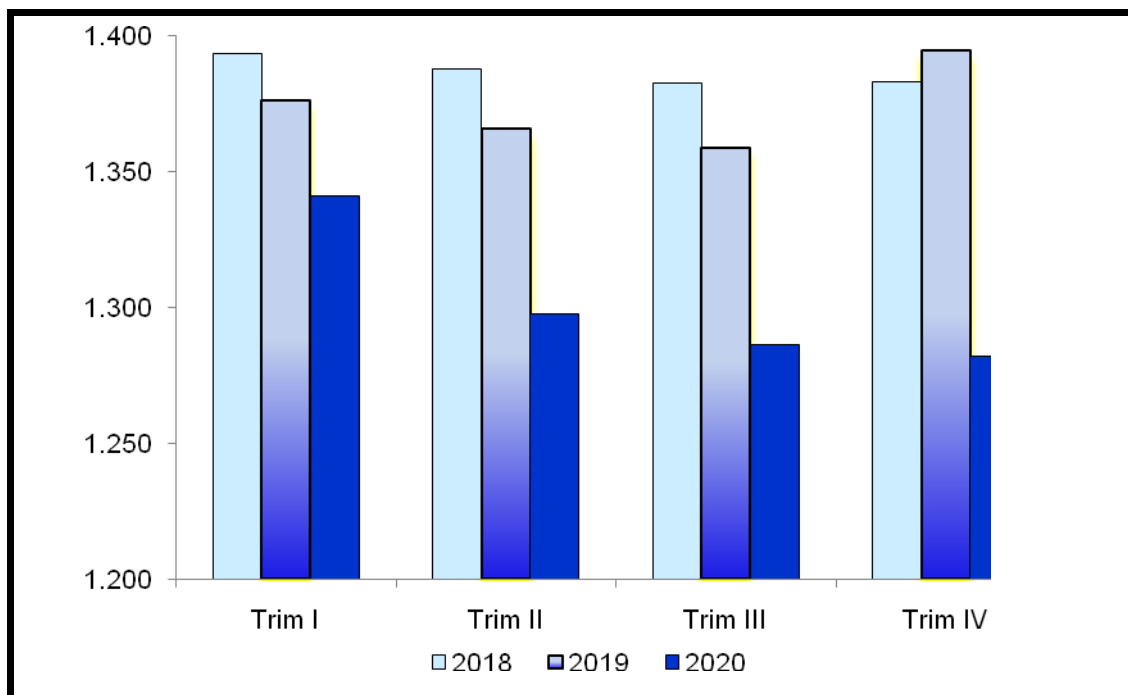
Principalele ramuri în care s-au înregistrat scăderi semnificative ale numărului de salariați la nivelul primelor 9 luni ale anului sunt: tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie (-13,8%), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (-12,5%), fabricarea autovehiculelor de transport (-7,6%). Trebuie subliniat faptul că aceste ramuri sunt cele în care, pe fondul pandemiei, producția industrială a cunoscut scăderi pronunțate.

Pe de altă parte, pentru aceeași perioadă de analiză, au fost ramuri în care s-au înregistrat creșteri ale numărului de salariați, cum ar fi: alte activități extractive (10,0%), fabricarea produselor din tutun (6,7%) și fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice (5,3%).

În contextul actual, măsurile economice adoptate pentru limitarea impactului pandemiei și susținerii economiei dau semnalul unei ușoare reveniri a anumitor indicatori economici în ultima parte a anului 2020.

Grafic nr. 7 Evoluția numărului mediu de salariați din industrie

- mii persoane -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS;

Pentru trimestrul IV2020 - rezultatele din ancheta de conjunctură

Pe baza datelor transmise de respondenți și a evoluției din primele 9 luni din 2020, agenții economici din eșantion estimează o reducere ușoară de 0,3% a numărului de salariați la nivelul celui de-al patrulea trimestru, față de trimestrul anterior. Comparativ cu trimestrul similar, reducerea numărului de salariați se estimează la circa 5,0%. Astfel, la nivelul anului 2020, se estimează o scădere a numărului de salariați cu circa 4,5%.

Deși pentru majoritatea ramurilor se așteaptă scăderi semnificative ale numărului de salariați, la nivelul ultimului trimestru al anului, față de trimestrul anterior, există și ramuri în care se așteaptă creșteri ale numărului de salariați, cum ar fi: fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice (2,0%), extracția minereurilor metalifere (1,9%) și fabricarea echipamentelor electrice (1,3%).

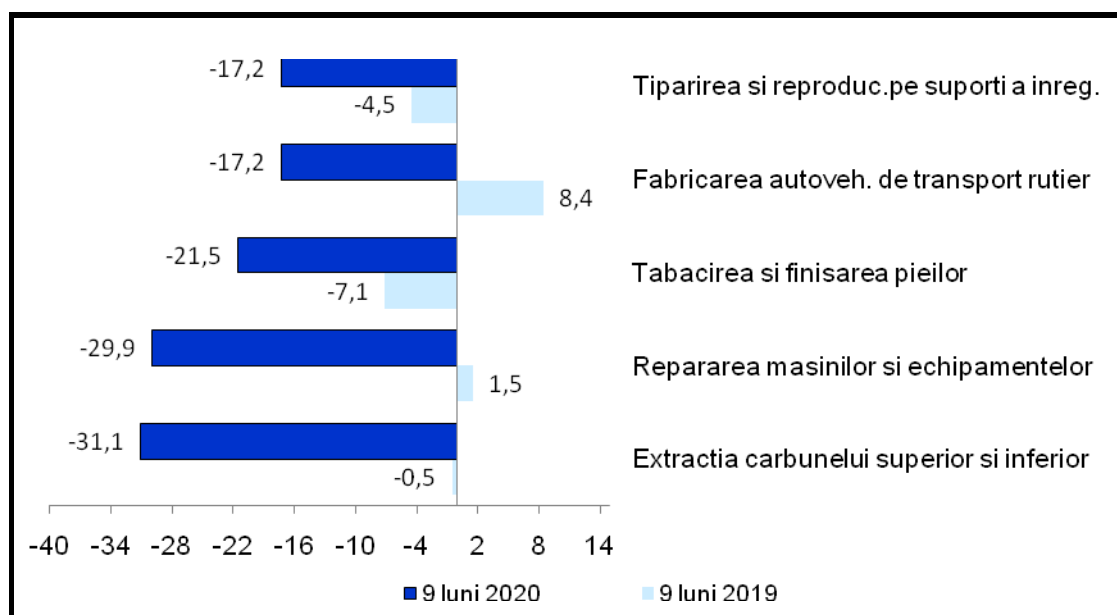
Productivitatea muncii

Pe baza datelor statistice publicate de Institutul Național de Statistică, în contextul actual, se consemnează o scădere a producției industriale și o reducere de 5,3% a numărului de salariați din industrie, la nivelul trimestrului III comparativ cu aceeași perioadă a anului 2019 s-a înregistrat o creștere de 3,1% a **productivității muncii** și respectiv de 28,4% față de trimestrul anterior. În primele 9 luni ale anului 2020, productivitatea muncii a scăzut cu 7,3% comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior.

Ramurile în care s-au înregistrat scăderi de peste 20% ale productivității muncii în perioada ianuarie-septembrie 2020 sunt: extracția cărbunelui superior și inferior, repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor, pecum și tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțămintei; prepararea și vopsirea blănurilor.

Grafic nr. 8 Evoluția productivității muncii în ramurile cu cele mai mariscăderi

- modificare procentuală față de perioada corespunzătoare din anul anterior, % -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

În cel de-al patrulea trimestru al anului 2020 se estimează o creștere de 4,2% a **productivității muncii** față de trimestrul anterior, respectiv de 3,1% față de trimestrul corespunzător din anul 2019. În condițiile reducerii pronunțate a productivității din cel de-al doilea trimestru, la nivelul anului 2020, agenții economici estimează o scădere de 5,4%.

Costul unitar cu forța de muncă

Costul unitar cu forța de muncă în industrie, în cel de-al treilea trimestru din 2020, a scăzut cu 18,4% față de trimestrul anterior și a crescut cu 4,0% față de trimestrul corespunzător din anul 2019. În primele 9 luni ale acestui an, costul unitar cu forța de muncă a înregistrat o creștere de 15,1%.

În privința **costului unitar cu forța de muncă**, în cel de al IV-lea trimestru al acestui an, agenții economici se așteaptă la o ușoară scădere de 0,1% față de trimestrul anterior, respectiv la o creștere de 3,1% față de trimestrul corespunzător al anului 2019. Pe întreg anul 2020, costul unitar cu forța de muncă se estimează să se majoreze cu 11,4%.

Prețurile producției industriale

În ceea ce privește **prețurile producției industriale**, în cel de-al treilea trimestru al anului 2020 s-a înregistrat o scădere de 0,79% față de trimestrul similar al anului trecut pe seama reducerii de 1,00% a componentei interne,

respectiv scăderii de 0,43% a componentei externe. Comparativ cu trimestrul anterior, prețurile de producție au crescut ușor în trimestrul III, și anume cu 0,67%, pe baza majorării cu 1,16% a prețurilor de producție pe piața externă, respectiv cu doar 0,39% a prețurilor de producție pe piața internă. Se poate observa o majorare importantă, de 20,1% a prețurilor de producție per total, pentru ramura „fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țiteiului” la nivelul trimestrului III, față de trimestrul anterior. La nivelul lunii septembrie 2020 față de luna decembrie 2019, prețurile producției industriale s-au redus cu 1,89%.

Pentru primele nouă luni ale anului curent, s-a înregistrat o ușoară creștere a prețurilor de producție per total de 0,16%, față de perioada similară a anului trecut, pe baza componentei interne care s-a mărit cu 0,33% în această perioadă de analiză. Analizând situația pe ramuri, la nivel de nouă luni, se poate observa o majorare importantă, de 29,7% pentru prețurile producției industriale per total, pentru ramura „repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor” în comparație cu perioada similară din anul trecut, respectiv de 7,1% în cazul ramurii „fabricarea produselor farmaceutice de bază”.

Tabel nr. 5 Evoluția prețurilor producției industriale

- modificare procentuală față de trimestrul similar, % -

	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV
2016	-2,8	-2,6	-2,0	0,3
2017	3,5	3,0	3,6	3,7
2018	3,9	5,2	5,8	5,2
2019	4,6	4,6	3,5	3,2
2020	2,7	-1,4	-0,8	-1,2

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS;

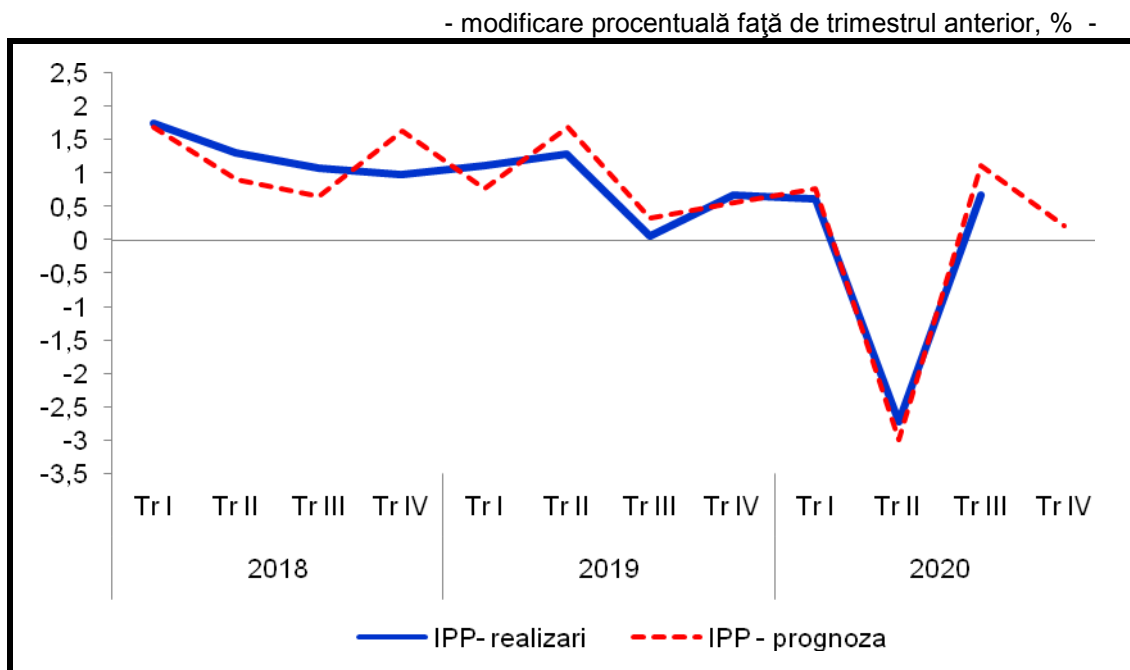
Pentru trimestrul IV 2020 - rezultatele din ancheta de conjunctură

Pe baza estimărilor agenților economici din sectorul industrial, se așteaptă ca în cel de-al patrulea trimestru al anului curent prețurile de producție să continue să crească ușor, și anume cu circa 0,2%, comparativ cu trimestrul III 2020, în condițiile continuării revigorării susținute de agenții economici, la nivelul perioadei octombrie - decembrie, avându-se în vedere și o creștere a prețului petrolului pe piața internațională.

Prețurile producției industriale se preconizează însă, că vor scădea cu circa 1,2%, față de trimestrul IV 2019, în special prețurile pe piața internă (-1,5%). În luna decembrie 2020, prețurile producției industriale se pot reduce față de nivelul din decembrie 2019 cu circa 1,1%. La nivelul anului curent, se preconizează o scădere de circa 0,2% a prețurilor de producție pe total, avându-se în vedere o reducere a componentei externe, de circa 0,3% și, doar de circa 0,1%, în cazul componentei interne.

O analiză comparativă între previziunile din ancheta de conjunctură și realizările publicate de INS privind prețurile producției industriale în perioada 2018 – trimestrul III 2020 confirmă, în general, respectarea tendințelor estimate și încadrarea într-o marjă de circa $\pm 1\%$. În cazul trimestrului III 2020 ecarterul dintre realizări și prognoză a fost de -0,45 puncte procentuale.

Grafic nr. 9 Analiza comparativă între realizările și estimările prețurilor producției industriale

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS;
Pentru trimestrul IV 2020 - rezultatele din ancheta de conjunctură

Volumul creditelor

În urma prelucrării datelor din sondajul de conjunctură pentru sectorul industrial, în ultimul trimestru din acest an față de trimestrul III, agenții economici estimează o creștere de doar 0,5% pentru **volumul creditelor acordate agenților economici din industrie**, și de 0,4% a **volumului creditelor restante**.

Tabel nr. 6 Ponderea creditelor restante în total credite
- % -

	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV
2018	4,0	3,4	3,2	3,0
2019	3,0	2,8	2,8	2,5
2020	2,5	2,5	2,3	2,3

Sursa: prelucrări CNSP;
Pentru trimestrul IV 2020 - rezultatele din ancheta de conjunctură

În ceea ce privește ponderea creditelor restante în total credite se estimează ca acestea să își mențină tendința de scădere manifestată în ultimele trimestre. Astfel, în trimestrul IV al acestui an, ponderea creditelor restante se așteaptă să se situeze la 2,3% din total credite, valoare înregistrată și în cel de-al treilea trimestru al anului curent.

*

Metodologie

* *

Comisia Națională de Strategie și Prognoză (CNSP) realizează trimestrial o Ancheta economică de conjunctură în sectorul industrial, prin care, pe baza răspunsurilor agenților economici intervievați referitor la nivelul producției industriale, a comenzilor, stocurilor și prețurilor, pot fi elaborate prognoze pe termen scurt.

Ancheta se bazează pe un eșantion de agenți economici (selecția din bilanțurile contabile depuse la Ministerul Finanțelor Publice) și pe un chestionar, ambele fiind elaborate în cadrul CNSP.

Eșantionul este alcătuit după o metodologie bine determinată, bazată pe metoda de sondaj pe grupe de natură stratificată la care s-a ținut cont de dimensiunile întreprinderii (număr de personal), ponderea grupei în producția ramurii industriale și ponderea ramurii în total producție industrială.

Pentru anchetele de conjunctură realizate în anul 2020 s-a stabilit un eșantion de 498 agenți economici din sectorul industrial, fiind rezultatul unei rate de sondaj de 13,31% și furnizând o rată de acoperire de circa 65%.

Spre deosebire de celelalte sondaje pe termen scurt (sondaje realizate de Institutul Național de Statistică și Banca Națională a României) care au la bază aprecierea de către cei intervievați a tendinței de evoluție prin încadrarea sa în categorii ca ascendent, stabilitate, descendent, operându-se cu solduri conjuncturale, prezenta anchetă abordează încadrarea evoluției fiecărui indicator în plafoane de creștere/descreștere prestabilite, permițând astfel o cuantificare sub formă de procent a tendințelor viitoare. Intervalele luate în considerare ca fiind posibile pentru creștere sau scădere, sunt stabilite avându-se în vedere evoluțiile recente și cele viitoare ale unor parametri.

Principiul de calcul folosit la dezvoltarea anchetelor conjuncturale în cadrul CNSP are la bază metoda ponderărilor succesive, care ține seama de modificările structurale ale producției, stocurilor sau comenzilor, folosindu-se vectori de coeficienți calculați trimestrial care corectează datele de început de an.

Pentru o evaluare complexă a opiniei agenților economici, rezultatele anchetei sunt comparate cu realizările din perioadele anterioare, fie cele publicate de INS, fie cele din anchetele de conjunctură anterioare, după cum se specifică la fiecare indicator.